

Yayına Geliş Tarihi: 31-05-2021
Yayına Kabul Tarihi: 23-12-2021
DOI: 10.54410/denlojad.945654

Mersin Üniversitesi
Denizcilik ve Lojistik
Araştırmaları Dergisi
Cilt: 3 Sayı:2 Yıl:2021
Sayfa:103-114
E-ISSN: 2687-6604

Araştırma Makalesi

BİLGİNİN SERÜVENİ BAĞLAMINDA KAFEDEN KLASLAMA KURULUŞUNA: İNGİLİZ LOYDU

Asım Sinan KARAKURT¹

ÖZET

Ekonomiden siyasete, tarımsal üretim tekniklerinden endüstriyel teknolojiye, sosyal düşünceden bilimsel düşünceye kadar birçok alanda büyük değişimlerin yaşandığı ve bir o kadarına da gebe kalınan bir dönemde yani 17. ve 18. yüzyıllarda Avrupa kıtası, kullanışlı veya kullanışsız, bilimsel veya bilimsel olmayan muazzam bir bilgi üretimine sahne olmuştur. Kilise kurumunun, bilginin üretilmesinden bilginin onaylanmasına kadar birçok alandaki tekelinin ya da otoritesinin zayıflamaya başladığı bu dönemde gerek bireysel gerekse kurumlar bünyesinde üretilen farklı türlerdeki bilgilerin değer kazanabilmesi ve uygulamaya koyulup onaylanabilmesi için ilgili kitlelere doğru ve hızlı bir şekilde sunulması yani bilginin üretilmesinden bilginin pazarlanmasına ve onaylanmasına kadar geçirdiği her aşama oldukça önemlidir. Bu çalışmada günümüzde özellikle gemi inşaatı ve denizcilik alanlarında otorite olmuş bir kurum olan İngiliz Loydu'nun (Lloyd's Register) bir kafeden klaslama kuruluşuna dönüşümü bilgi ile olan ilişkisi üzerinden ele alınmış ve önemli hususlar paylaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Denizcilik Tarihi, Gemi İnşaatı, Klaslama Kuruluşu*

---

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, asinan@yildiz.edu.tr

FROM CAFE TO THE CLASSIFICATION SOCIETY IN CONTEXT OF THE KNOWLEDGE: LLOYD'S REGISTER

ABSTRACT

In a period where many changes occurred from economy to politics, from agricultural production techniques to industrial technology, from social thought to scientific thought, and so conceived, that is the 17th and 18th centuries, the European continent has produced an enormous amount of useful or non- useful, scientific or non-scientific knowledge. In this period when the monopoly or authority of the church in many areas from the production of information to the approval of the information has started to weaken, it is very important that the different types of information produced both individually and within the institutions are acquired accurately and quickly in order to gain value, to be put into practice and to be approved. In this study, the transformation of Lloyd's Register, which is an authority especially in shipbuilding and maritime fields, from a cafe to a classification society, has been handled through its relationship with knowledge and important issues have been shared.

Keywords: *History of Maritime, Ship Building, Classification Society*

1. GİRİŞ

18. yüzyılın Avrupası siyasi olarak “Milliyetçilik” düşüncesinin hâkim olduğu ve eski imparatorlukların çatırdadığı bir dönem olarak tarih sayfaları arasında yerini alırken düşünsel olarak da Milliyetçilik fikrinin yanında “Akılcılığın (Rasyonalizm)” ve “Deneyciliğin (Ampirizm)” zirvede olduğu “Aydınlanma Çağı” olarak kayıtlara geçmiştir. Yine bu dönem, değişen siyasi ve düşünsel ortamın yanında değişen bilimsel yöntemlerin ve değişen ve gelişen endüstriyel teknik ve teknolojilerin etkisiyle “Endüstri Devrimine” giden yolda önemli bir basamak olan buhar gücünün kullanımının yaygınlaşmasını sembolize eden “Buhar Çağı” ve bununla birlikte her alanda bir ihtiyaç haline gelen daha deneyimli ve daha bilgili kişilerin ön plana çıktığı “Uzmanlaşma Çağı” olarak da adlandırılabilir.

Özellikle 18. yüzyılın sonlarına doğru gelişen ve değişen üretim teknikleri ekonomik alanda “Feodalizm” yerine “Kapitalizm” gibi yeni tür yaklaşımların ve sosyal alanda ise “İşçi Sınıfı ve Burjuvazi” gibi yeni sınıfların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, yeni üretim teknikleri ile artan üretimler yeni ham madde ve pazar ihtiyaçlarını ortaya çıkartmıştır ki bu durum da uluslararası ilişkilerin şekillenmesinde etken parametrelerden birisi haline gelmiştir. Bu süreçle birlikte sömürgeci emperyalist zihniyet etki alanını yaygınlaştırarak daha da acımasız hale gelmiştir (Sunar, 2007).

Böylesine hareketli, çalkantılı ve bir o kadar da üretken bir dönem içerisinde bilginin toplanması, sınıflandırılması, pazarlanması ve nihayetinde bilginin standartlaştırılması konularının birbirine dönüşümü ve bunun da bir kurum üzerinden ele alınması bu çalışmanın ana konusudur.

2. BİLGİNİN TOPLANMASI VE PAZARLANMASI

İnsanlığın bilgi toplama serüveni neredeyse insanlık tarihi ile başlatılabilir. İlk insanlar arasında dolaşan ve toplanmaya ya da öğrenilmeye değer bilgi o dönemki gündelik hayatlarını idame ettirecek bilgiydi. Kabaca ifade etmek gerekirse örneğin, vahşi hayvanlardan ve yabancılardan kendilerini korunma yöntemleri, avlanma teknikleri, ateşin nasıl yakılacağı bilgisi gibi hayatta kalma ve hayatı devam ettirmeye yönelik bilgiler kişiler veya gruplar arasında dolaşmakta ve nesilden nesile aktarılmaktaydı. Zaman ilerledikçe yani var olan bilgi ve teknik ilerleyip ihtiyaçlar değiştikçe dolaşımda olan ve toplanmaya geçecek bilgiler de çeşitlenmiştir. Yeni üretim ve savaş teknikleri bilgisinden doğal kaynakların kullanımı bilgisine kadar siyasi, teknik ve coğrafi vb. birçok farklı alanda üretilen veya keşfedilen yeni bilgiler toplanmaya ve değiş tokuş yapılmaya başlanmıştır. 17.-18. yüzyıllara gelindiğinde ise bu yelpaze genişlemiş ve sanatsal bilgiden tarımsal bilgiye, hayvancılık bilgisinden endüstriyel üretim tekniklerine, tıp bilgisinden coğrafi bilgiye, zanaat bilgisinden askeri bilgiye kadar hayatın tüm alanlarını önemli ölçüde etkileyen bilgi türlerinin toplanması devletler veya kurumlar aracılığı ile gerçekleştirilmiştir (Burke, 2000).

Bilginin üretildiği ve paylaşıldığı, bilgiyi üretenlerin vakit geçirdiği veya kendileri farkına varmasa bile varlıkları ile dolaylı yoldan bilgi niteliği taşıyan insanların (işçiler, denizciler, askerler, seyyahlar vb.) yaşadığı ortamlar, bilginin toplandığı mekânlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Burke, 2000). Bunlara örnek vermek gerekirse en başta üniversiteler ve akademiler ile bunların etraflarındaki sosyal yaşam mekanları (kafeler, barlar, restoranlar vb.), işçilerin yaşadığı pansiyonlar veya denizcilerin toplandığı kafeler bunlara örnek olarak verilebilir.

Bilginin toplanması işi ise profesyonel olarak devlet veya kurumsal şirketler eliyle farklı türden meziyet ve kabiliyetleri olan kişilere (bilgiyi üretenlere, bilgiyi kullananlara, seyyahlara veya ajanlara) yaptırılmaktaydı. Bunların dışında herhangi bir bilimsel, siyasi vb. amaç gütmeyen doğrudan kendi ticari amaçları doğrultusunda kullanılmak üzere bilgi toplayan işletme sahipleri de bilgi toplama misyonuna bilerek veya bilmeyerek katkıda bulunmaktaydılar. Toplanan bilginin türü, toplayan

kişilerin profili ve bilgiyi toplananların coğrafyası zamanla değişse de ortak noktaları, topladıkları bilgiyi kendi çıkarları doğrultusunda daha güçlü olabilmek için kullanmalarındır.

Kendi kullanım amaçları doğrultusunda topladıkları bilginin başkalarının da talep edilmesi yani maddi bir getirisinin ortaya çıkması üzerine, bilginin toplanması, raporların hazırlanması ve(ya) kayıtların tutulması vb. gibi işler daha profesyonelce yapılmaya başlandı. Bu amaç doğrultusunda önceden rastgele tutulan kayıtlar belirli bir düzene göre tutulmaya başlanmış ve buna ek olarak daha detaylı bilgiler kayıt altına alınmaya başlanmıştır. Bu dönemle birlikte kayıt tutma ve istatistiki bilgi derleme işlerini yapan uzmanlar ile bu işi yapma yöntemleri gittikçe önem kazanmıştır (Burke, 2000).

Bilgiyi belirli bir sistematik içerisinde toplamak kadar toplanılan bilginin üçüncü şahıs ve kurumlara, eksiksiz ve hızlı bir şekilde, ulaştırılması da önemlidir. Geçmiş dönemlerde bu amaç için kullanılacak en iyi araç ise basılı yayın araçlarıydı. Bu kapsamda, ilgilendikleri alana has el ilanları, broşürler ve fasiküller bastırmak, süreli yayınlar çıkarmak ve belki de en kapsamlı ve en değerli olanı kitap bastırmak, bilgiyi pazarlama araçları olarak kullanılmaktaydı (Burke, 2000). Bilginin basılı hale gelmesi matbaalar eliyle gerçekleşirken basılan eserlerin farklı kişilere, farklı kurumlara ve farklı coğrafyalara ulaştırılması ise çoğunlukla yayınevlerinin denetiminde gerçekleşmekteydi.

Bu noktadan hareketle bilginin kendisi, bilgiyi toplanan kişi veya kurumlar, bilgiyi kayıt altına alanlar, bilgiyi basılı hale getirenler, bilgiyi pazarlayanlar ve bilgiyi talep edenler arasında organik bir bağın tesis edildiğini görüyoruz. Bu bağın oluşması hiç şüphesiz ki birden oluşmamış, bilginin amatörce toplanmasından profesyonel olarak pazarlanmasına kadar onlarca yılın geçmesi gerekmiştir.

3. BİLGİNİN SINIFLANDIRILMASI VE STANDARTLAŞTIRILMASI

Bilgi çokluğu ya da daha doğru ifadesi ile bilgi kalabalığı işe yarar ve doğru bilgiye hızlı ulaşmanın önünde bir engel teşkil etmektedir. Yani ne kadar çok bilgi o kadar çok fayda düşüncesi mantıklı gibi gelse de belirli bir düzene göre kayıt altına alınan bilgilerin sınıflandırılması özellikle o bilgiyi alanlar ve araştırmacılar için bir yol gösterici olarak görev yapar. Dahası bir yandan zaman ve para tasarrufu sağlarken diğer yandan da yanlış bilgi kullanımını en aza indirir. Bu nedenle binlerce kitabın olduğu bir yığındansa yüzlerce kitabın olduğu düzenli bir kütüphane veya karışık bilgi yığınları yerine tasnif edilmiş bilgilerin olduğu ansiklopediler sonuca

ulaşmada daha etkilidir. Bu bağlamda elde edilen bilgi sınıflandırılarak kullanıcılara büyük faydalar sağlanırken bilgiyi toplayıp bu evreye getirenlerin de gücünü, söz hakkını ve yönlendiriciliğini arttırmaktadır.

Herhangi bir laboratuvar da ya da üniversitede salt bilimsel bilgi üretmekle uğraşıyorsanız ya da bilimsel bilgi yerine bilgi olarak kullanılacak şeylerin bulunduğu ortamlar ile sıkı ilişkileriniz varsa ve sadece üretilen ya da şahit olunan bilgiyi düzenli bir şekilde toplayıp bunu belirli bir düzen içinde pazarlıyorsanız, bu güç ile toplanmaya değer tüm bilgi türlerinin kökenine nüfuz edebilme imkânı da doğmaktadır. Bu da günümüz tabiri ile standartlar belirleyip kurallar koyma gücünü yani ufaklık bir işneden devasa bir gemiye kadar herhangi bir şeyin nasıl yapılacağını, hangi şartlarda yapılacağını, ne kadar sürede yapılacağını vb. belirleme gücünü kazandırmaktadır.

Herhangi bir ürünün veya kurumun standarlaş(tırıl)ması, ilk aşamalarında genelde dirençle karşılaşılan ancak, ilerleyen zamanlarda gerek üretici gerekse tüketiciler nezdinde belirsizlikleri ortadan kaldıran ve kolaylıklar sağlayan bir süreçtir. İnsanlık tarihine bakıldığında ortaya çıkan yeni üretim tekniklerinin veya herhangi bir sektörden üretmesi talep edilen ürünlerin bir müddet sonra, deneme yanılma veya bilimsel araştırmalar yoluyla, belirli bir standartta kavuştuğunu görmekteyiz (Wenzlhuemer, 2010). Bu standardı koyan Çin hükümdarı da olabilir bilim adamları, sanayiciler, tüketiciler ya da mekan sahipleri dahi olabilir (Russell, 2005).

4. BİLGİ TOPLAYICILIKTAN KURAL KOYUCULUĞA: İNGİLİZ LOYDU (LLOYD'S REGISTER (LR))

Yapacağımız bu çalışmada bilgi toplama işine salt kurumsal amaçlar doğrultusunda başlayıp yukarıda saydığımız basamakları takip ederek kurallar koyacak kadar otorite sahibi olmuş bir kurum olan İngiliz Loydu'nun Londra'daki bir kafeden dönüşümünü ele alacağız. İngiliz Loydu hakkında bilginin toplanması, pazarlanması, sınıflandırılması ve standartlaştırılması ile alakalı bütüncül ve detaylı bir çalışma yapılmamış olması ya da açık literatürde böyle bir çalışmanın bulunmayışı bu çalışma ile kapatılmak istenen bir boşluktur İngiliz Loydu'nun öyküsüne geçmeden önce genel hatları ile bir nevi standart kurumu olarak çalışan ve özelde ise "klas kuruluşu" olarak adlandırılan yapıların kısaca tarihine, gerekliliğine, etki ve sorumluluklarına göz atmak konunu daha iyi anlaşılması için faydalı olacaktır.

4.1. Klaslama Kuruluşları

Klaslama kuruluşları, ulusal ve uluslararası kurallar çerçevesinde üretilecek gemilerin teknik olarak uygunluğundan kullanılan malzemelere, gemi mürettebatının ve yolcuların güvenlik ve sağlığından çevre üzerinde bırakacağı etkilere kadar geniş bir yelpazeyi denetleyip kontrol eden ve bunula birlikte süreci yönlendirme gücü olan yapılardır (Hormann, 2006). Günümüzde özellikle gemi inşaatı ile ilgili faaliyetleri öne çıksa da klas kuruluşlarının kâğıt üretiminden otomobil üretimine, inşaat malzemelerinden santral üretimine kadar birçok alanda kural koyucu ve denetleyici rolü bulunmaktadır. İlk olarak Lloyd's Register (1760) ile ortaya çıkan klaslama kuruluşları Bureau Veritas (1828), Croatian Register of Shipping (1859), Registro Italiano Navale (1861), American Bureau of Shipping (1862) ve Det Norske Veritas & Germanischer Lloyd (1864) ile genişlemiş ve günümüzde aralarında Türk Loydu'nun da olduğu 50'nin üzerinde bir sayıya ulaşmıştır (IACS, 2011).

Bir klaslama kuruluşunun denetiminden geçmeden üretilecek olan veya üretilen herhangi bir gemi için öncelikli olarak finans kurumlarından kredi almak, gemiyi gerek inşa gerekse seyir esnasında karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı sigortalatmak, ulusal ve uluslararası kuralların geçerli olduğu sularda yüzdürmek gibi hayati birçok olayı gerçekleştirmek neredeyse imkânsızdır (Sharapov, 2016). Bu nedenle gemi inşası için yapılan ilk kaynaktan ya da şekil verilen ilk çelik levhadan itibaren başlayıp geminin denizde seyir ömrü boyunca senelik ve beş yıllık kontrollerle devam eden bir süreç klaslama kuruluşlarının denetiminde yürütülür (Lagoni, 2007).

4.2. İngiliz Loydu

İngiltere'nin Londra kentinde bir kafede 1648 yılında başladı İngiliz Loydu'nun öyküsü. Kafe sahibi Edward Lloyd'un girişimci ve yenilikçi kimliği ile ortaya çıkan ve denizcilik açısından bir dönüm noktası olan Lloyd listesi o dönemin şartlarında hem sigorta şirketlerine hem armatörlere hem yük taşıtmak isteyenlere hem de çalışanlara muazzam bilgiler sağlamaktaydı. Edward Lloyd tarafından tutulan listelerde ilk olarak geminin adı, yapıldığı malzeme, güverte özellikleri, sahibi, kaptanı ve mürettebatı, yapım yılı, yapıldığı tersane, boyutları ve kapasitesi, sevk gücü, seyir güzergâhları, geçirmiş olduğu tamirler, yapmış olduğu kazalar ile gemi üzerindeki sabit ve seyir silahları hakkındaki bilgiler kayıt altına alınmaktaydı (Harris, 2019).

1760'lı yıllarda yaşanan dönüşümle birlikte bu bilgilere ek olarak kalite sıralamasına göre notların düşülüp derecelendirilerek

sınıflandırmaların yapıldığı görülmektedir (Weymouth, 1884). Bu kapsamda her biri farklı seviyeleri belirtmek üzere A, E, I, O, U harfleri ile 1, 2, 3 ve 4 rakamları kullanılmış olup A1 en üst düzeydeki gemileri sınıflandırmak için kullanılmaktaydı (Wright & Fayle, 1928). Yine 1764 yılında basılan listeler ile de o dönemin şartlarında bilginin pazarlanmasını mümkün kılan araçların yani basım araçlarının kullanıldığını görüyoruz. 1764 yılından sonra bazı yıllar ile savaş zamanları istisna tutulursa genelde her yıl bu liste güncellenerek ilgililerin kullanımına sunulmuştur (Wright & Fayle, 1928). İngiliz Loydu'nun arşiv verilerine göre, 1768 yılına bakıldığında yaklaşık olarak 1000 gemiye ait sınıflandırmanın yapıldığı görülürken, 1868 yılında bu sayının neredeyse on katına çıkarak 10000 civarında olduğu görülmektedir. Yani burada bilgi toplayıcılıktan bilgiyi sınıflandırmaya ve pazarlamaya doğru yaşanan geçişe şahit oluyoruz.

18. yüzyılın sonlarına doğru gemi inşaatı alanında ilk kitapların yazılıp bu alandaki bilgilerin sistematize edilmesiyle birlikte bilgiyi toplama misyonundan bilgiyi standartlaştırma misyonuna geçişin ilk adımları da atılmış olmaktadır (Ferreiro, 2007). 1834 yılına gelindiğinde ilk olarak ahşap gemilerin inşası için kurallar yayınlanmıştır. Tekniğin ilerlemesiyle birlikte 1854 yılına gelindiğinde çelik gemiler, 1868 yılında kompozit gemiler, 1879 yılında yatlar, 1885 yılında büyük göl tekneleri, 1889 yılında çelik yatlar için inşa kuralları belirlenirken 1835 yılında buhar gücü ile çalışan makineler, 1898 yılında soğutma sistemleri, 1909 yılında ise içten yanmalı motorlar için standartlar getirilmiştir (Watson vd., 2010).

Denizcilik ve gemi inşaatı alanında kazanmış olduğu tecrübelerden sonra 20. yüzyılın başlarında karadaki tesis ve ürünlerin klaslanmasına başlanmıştır. Bu kapsamda soğuk hava depolarından demir yollarına, sondaj çalışmalarından nükleer santrallere kadar birçok alanda hem danışmanlık hem de denetim faaliyetleri sürdürülmekteydi. Yine bu yıllarda savaşlar ve ekonomik krizler nedeniyle üretim merkezlerinin değişmesiyle daha global bir yapıya geçilmiştir (Watson vd., 2010).

1900'lerden sonra gelişen teknoloji ve değişen ihtiyaçlar doğrultusunda gerek inşa gerekse ana makine ve donanımları ile alakalı daha detaylı kurallar yayınlayarak taleplere karşılık veren İngiliz Loydu, bu alandaki otoritesini pekiştirmiştir. Bu kapsamda, gelişen ve artan taleplere ihtiyaç verebilmek adına gemi inşaatı ve makineleri alanlarında yayınlanan kurallardan bazıları kronolojik olarak Tablo 1'de verilmektedir. Bu kapsamda 1900'lü yılların başlarında yeni bir sevk sistemi olarak kullanımı giderek yaygınlaşan dizel motorlar ve yardımcıları için yayınlanan kurallardan o dönem için yeni bir birleştirme yöntemi olan elektrikli kaynaklara yönelik kurallara, manuel kontrol

yöntemlerinden daha verimli olan otomatik kontrol yöntemlerine ait kurallardan çevre koruma kurallarına kadar birçok alanda oldukça detaylı kurallar yayınlanmıştır.

Tablo 1: Gemi inşaatına ait muhtelif alanlarda yayınlanan kurallardan bazıları (Watson vd., 2010)

Yıl	Kural
1914	Dizel motorlar ve yardımcıları için kurallar
1925	Elektrik kaynak kuralları
1928/29	Ağır yağ motorları için önerilen kurallar
1949	Kargo gemisi kuralları
1949/50	Petrol tankerleri için kurallar
1949/50	Pompalama ve borulama kuralları
1963	Gemilerde otomasyon
1965	Gemilerde otomatik kontroller
1968	Kontrol mühendisliği sistemleri için kurallar
1972	Seyyar açık deniz ünitelerinin inşası için kurallar
1979	Yangın söndürme gemileri için kurallar
1981	Dinamik konumlandırma sistemleri için kurallar
1998	Çevre koruma kuralları
2000	Askeri gemiler için kurallar

4.3. Kayıtlı veri incelemesi

Bu kısımda, özelde İngiliz Loydu tarafından toplanan bilgi türlerinin çeşitliliğini ve Loydun etki alanlarını göstermesi bakımından Loyd arşivlerinde yer alan bazı tablolar yorumlanacaktır. Bu kapsamda 1730'lu yıllardan itibaren yıllık olarak kayıtları tutulan veriler ışığında birçok ülkenin filo bilgileri ile sahip oldukları gemilerin teknik özelliklerine (boyutları, yapım malzemesi, sevk sistemi vb.) ulaşabilmek mümkündür. 1886 yılına kadar tutulan kayıtlarda sadece yeni gemi inşasına yönelik bilgiler mevcutken sonraki yıllarda bu bilgiler zenginleştirilmiştir. 1878 yılı sonrasındaki verileri dijitalle aktarılan istatistiklerden 1888 yılı için bir önceki yıla (1887) ait veriler ile oluşturulan kapsamlı raporlarda yer alan bilgilerden (ülkeler bazında filo bilgileri, gemilerin klas kuruluşlarına göre dağılımları, yeni gemi inşa faaliyetleri vb.) bir kısmı Şekil 1'de verilmiştir (Lloyd Register, 1888).

Aralarında Birleşik Krallık, Arjantin, Belçika, Şili, Çin, Hollanda, Rusya, Almanya, İran, Venezuela, Zanzibar, Yunanistan ve Türkiye (Osmanlı) gibi devletlere ait gemilerin hangi sevk sistemine sahip olduğu

ve hangi malzemeden inşa edildiği bilgisi sayı ve tonaj cinsinden paylaşılmıştır, Şekil 1 a, b. Verilerin kapsamlı olmasından ötürü birbirine hem sayıca yakın hem de sınır olarak komşu iki devlete (Yunanistan ve Türkiye (Osmanlı)) ait gemilere ilişkin bilgiler aşağıda paylaşılmıştır.

İstatistiklerde yer alan bilgiler ışığında örnek olarak vermek gerekirse, Osmanlı Devleti için, 1887 yılında kayıt altına alınan gemilerden 777 adeti ahşap, bir tanesi kompozit, 63 tanesi demir, bir tanesi de çelik malzemeler kullanılarak imal edilmiştir. Yine bu verilerden 85 geminin buharlı bir sevk sistemine ve 757 geminin de yelkenli sevk sistemine sahip olduğu görülmektedir. Yunanistan'a ait verilere bakıldığında ise 848 adet ahşap gemiye karşılık 3 kompozit, 70 demir ve 6 adet de çelik gemi mevcut olup bunların da 845 tanesi yelken ile sevk edilirken 82 tanesi ise buhar ile sevk edilmektedir. Gerek gemi inşasında kullanılan malzeme türlerinin ve gerekse sevk sistemi türlerinin dağılımı kıyaslandığında Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa devletlerine kıyasla hem nicelik hem de nitelik olarak oldukça gerilerde olduğu görülmektedir. Arşiv verilerinden hareketle, sonraki yıllarda da benzer sonuçlar elde etmekle birlikte değişen teknolojinin ve bunun yaygınlaşan kullanımının etkileri yorumlanabilmektedir.

1887 yılındaki kayıtlı gemilerin verilerinden yola çıkılarak oluşturulan ve 10 farklı klas kuruluşuna ait bilgilerin olduğu veriler Şekil 1 c'de verilmiştir. Buna göre kayıtlı gemi sayısı bakımından en büyük 3 klas kuruluşu İngiliz, Fransız ve Alman loydları olmuştur. Arşivde yer alan verilerden 10 senelik süre içerisinde buharlı gemilerin sayısında kayda değer bir artış gözlemlenmiştir. Yine bu verilerden İngiliz Lloyd'una kayıtlı gemi sayısında artış olurken Fransız ve Alman Lloydlarının sayılarında düşüş yaşanmıştır. 1887 yılında dünya genelinde üretilen 346 buharlı geminin 220 tanesi ve 193 adet yelkenli geminin de 47 tanesinin İngiliz Loydu tarafından klaslandığı söylenebilmektedir. Sonraki yıllarda tutulan kayıtlardan da hareketle 19. yüzyıl ve takip eden yıllarda üretilen yeni inşa gemilerin neredeyse yarısının İngiliz Loydu tarafından klaslandığı çıkarımı yapılabilmektedir.

TABLE No. 1.—Showing Number, Tonnage, and Description of the Steamers, of 100 Tons Gross and upwards, BELONGING TO each of the several Countries of the World, as recorded in the "Universal Register" (excluding Yachts).

FLAG.	WOOD.			COPPER.			IRON.			STEEL.			TOTAL.	
	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.
United Kingdom	122	11,886	22,097	2	138	259	4,517	8,533	15,837	68	786,221	1,157,282	4,959	4,074,973
Burma	1	46,851	74,476	11	2,598	4,272	601	139,911	228,298	89	33,379	89,451	750	242,426
Total	123	58,737	96,573	13	3,008	4,902	4,918	9,924	16,135	157	790,487	1,246,863	5,719	4,317,411

TABLE No. 2.—Showing Number, Tonnage, and Description of the Sailing Vessels of 100 Tons Net and upwards, BELONGING TO each of the several Countries of the World, as recorded in the "Universal Register" (excluding Yachts).

FLAG.	WOOD.			COPPER.			IRON.			STEEL.			TOTAL.	
	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.	Gross Tonnage.	No.	Net Tonnage.
United Kingdom	4,227	676,691	1,066,244	106	60,264	1,075,420	111	120,901	212,000	412	3,608,518	5,984,114	5,740	9,127,134
Burma	1	219	366,851	12	8,132	13,426	1	1,291	2,102	2,602	1,039,822	1,641,111	3,119	4,811,111
Total	4,228	676,910	1,433,095	118	68,396	1,188,846	112	122,192	214,102	414	3,610,320	5,985,225	5,743	9,131,245

TABLE No. 6.—Showing Number, Tonnage, and Description of all Vessels CLASSED by each of the principal Classification Societies of the World.

NAME OF CLASSIFICATION SOCIETY.	TONNAGE.	LLOYD'S REGISTER.					SOCIÉTÉ GÉNÉRALE D'ASSURANCE.					TOTAL.
		Wood.	Copper.	Iron.	Steel.	Total.	Wood.	Copper.	Iron.	Steel.	Total.	
LLOYD'S REGISTER	Under 200	1138	2	22	11	1187	41	2	222	46	381	1368
200-500	562	33	214	5	323	5	3	248	100	64	1463	
500-1000	177	26	456	15	655	1	1	556	77	734	1339	
1000-2000	42	18	884	47	961	1	1	1885	247	1482	3367	
2000 & above	1	1	26	16	43	1	1	154	111	267	422	
Total	1920	77	1464	82	2149	65	6	2307	709	1466	4809	

Şekil 1 a, b, c 1888 yılında yayınlanan 1887 yılında ait veriler (Lloyd Register, 1888)

5. SONUÇ

Bu çalışmada gündelik hayatımızda ve(ya) bilimsel ve teknik alanlarda kullanageldiğimiz bilgilerin üreticiden son kullanıcılara nasıl ulaştığı noktasında tarihsel bir projeksiyon çizilmek istenmiştir. Konuyu somut olarak ele alabilmek adına, günümüzde enerjiden denizciliğe, sağlıktan inşaata, savunmadan gıdaya pek çok alanda kural belirleyen ve standartlar koyan bir kurum olan İngiliz Loydu'nun 1648 yılında Londra'da ufak bir kafede gemilere ait bilgilerin toplanmasıyla başlayan, yüz yirmi yıl sonra bilgiyi sınıflandırma ve yaklaşık olarak da 180 yıl sonra alanında kurallar belirleyerek bilgiyi standartlaştırmaya varan süreci ele alınmıştır. Yapılan örnek veri incelemesiyle de Loyd tarafından toplanan verilerin genel bir kapsamı ile etki edebildiği ya da geçerliliğini kabul ettirdiği bölgelere ait veriler incelenmiştir. İngiliz Loydu örneğinden yola çıkarak, günümüzde bilgiye hükmeden kurumların geçmişlerine bakıldığında benzer süreçlerin yaşandığı görülecektir. Bu noktadan hareketle alanında otorite olmuş kurumların tarihsel süreçlerinin bilgi ile olan ilişkilerinin araştırılması, yapılan bu çalışmanın geliştirilmesi adına, gelecekte yapılması planlanan çalışmalar arasında yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Burke, P. (2000). *A Social History of Knowledge: From Gutenberg to Diderot*. Wiley.
- Ferreiro, L. D. (2007). *Ships and science: The birth of naval architecture in the scientific revolution, 1600-1800*. MIT Press.
- Harris, C. (2019). *The "A1" Reputation of the Lloyd's Register of Shipping*. Oxford Centre for Corporate Reputation. <https://globalcapitalism.history.ox.ac.uk/13-a1-reputation-lloyds-register-shipping>
- Hormann, H. (2006). Classification societies. *WMU Journal of Maritime Affairs*, 5(1), 5-16. <https://doi.org/10.1007/BF03195078>
- IACS. (2011). *Classification societies– what, why and how?* International Association of Classification Societies. <http://www.iacs.org.uk/media/3785/iacs-class-what-why-how.pdf>
- Lagoni, N. I. (2007). *The Liability of Classification Societies*. Springer Science & Business Media.
- Lloyd Register. (1888). *World Fleet Statistics-1888*. Lloyd's Register Foundation Heritage & Education Centre. <https://hec.lrfoundation.org.uk/archive-library/world-fleet-statistics>
- Russell, A. L. (2005). Standardization in history: A review essay with an eye to the future. *The standards edge: Future generations*, 247, 260.
- Sharapov, A. V. (2016). *The Liability of the Classification Societies*. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/54598>

- Sunar, L. (2007). XIX. Yüzyıl Avrupa'sında Emperyalizm Algısı. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(14), 57-80.
- Watson, N., Jones, B., & Bloomfield, L. (2010). *Lloyd's Register: 250 years of service*. London: Lloyd's Register. <https://trove.nla.gov.au/version/166800756>
- Wenzlhuemer, R. (2010). *The History of Standardisation in Europe*. <http://ieg-ego.eu/en/threads/transnational-movements-and-rganisations/internationalism/roland-wenzlhuemer-the-history-of-standardisation-in-europe>
- Weymouth, B. (1884). *Annals of Lloyd's Register. Being a Sketch of the Origin, Constitution, and Progress of Lloyd's Register of British & Foreign Shipping* (1st edition). Lloyd's Register.
- Wright, C., & Fayle, C. E. (1928). *A History of Lloyd's: From the Founding of Lloyd's Coffee House to the Present Day* (1st edition). Macmillan And Company Limited.